Класификация на информацията:
Ниво 0, TLP-WHITE

ПРОЕКТ!

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца

Основната цел на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД) е да се подобри семейното подпомагане и да се намали административната тежест при предоставяне на семейни помощи за деца. С проекта на Закон за изменение и допълнение на ЗСПД се предвиждат промени, свързани с:

- Намаляване на административната тежест при изплащането на еднократната помощ за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение;
- Прецизиране на основанията за възстановяване на еднократните помощи за ученици в първи, втори, трети, четвърти и осми клас, с оглед характера и целта на тези помощи;
- Подобряване на реда за обжалване на заповедите за отказ за отпускане на семейни помощи за деца;
- Регламентиране на възможност за изплащане на всички семейни помощи само в пари за период от 6 месеца след въвеждане на еврото.

С цел намаляване на административната тежест и облекчаване на реда за предоставяне на еднократната помощ за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение, с промените в ЗСПД се въвежда нов ред за изплащане на втората част от отпусната вече помощ по чл. 8в от ЗСПД. Към момента еднократната помощ за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение, се изплаща на два пъти, като 50 на сто от нейния размер се изплаща след влизане в сила на заповедта за отпускането ѝ, а остатъкът се изплаща след представяне на уверение/удостоверение за записан следващ семестър или за завършено висше образование, но не по-късно от навършване на една година от детето. С предвижданата промяна ще бъдат облекчени майките студентки, като няма да бъде необходимо да посещават отново дирекциите „Социално подпомагане“, за да предоставят документ за записан следващ семестър или за завършено висше образование. Предлага се тези обстоятелства да се проверяват от Агенцията за социално подпомагане (АСП) чрез извършване на служебна проверка и/или получаване на уведомление от Националния център за информация и документация към Министерството на образованието и науката. Промяната в закона е в изпълнение на мярка, заложена в Решение № 176 от 21 март 2025 г. на Министерския съвет за приемане на План за действие за внедряване на административни услуги на принципа „Епизоди от живота“. Нормативната уредба ще бъде допълнена, като се регламентира и възможността остатъкът от помощта да може да се изплати и след навършване на една година от детето, когато информацията за записан следващ семестър или за завършено висше образование е получена след този срок. По този начин допълнително се гарантират правата на майките (осиновителки) студентки.

Предлагат се промени при предоставянето на еднократните помощи за ученици в първи, втори, трети, четвърти и осми клас. Предвижда се отпадане на едно от основанията за възстановяване на тези помощи – когато ученикът е допуснал отсъствия

от 5 учебни часа в рамките на един месец от учебната година, за които няма уважителни причини. Този вид еднократна помощ има за цел да подкрепи семейството за покриване на част от разходите в началото на учебната година. Запазват се другите основания за възстановяване на помощта – ако детето не постъпи в училище или не продължи обучението си през втория учебен срок до завършване на съответния клас. Предлаганите промени се налагат, тъй като възстановяването на предоставената еднократна помощ за ученици при допуснати отсъствия в рамките на съответната година само от 5 учебни часа, е прекалено рестриктивно. Детето може да е допуснало тези отсъствия и същевременно да продължава редовно да посещава училище. Освен това, тази помощ е еднократна, а не месечна.

С оглед по-ясното определяне на понятията за целите на ЗСПД, се предлага дефиниция за „дете, посещаващо учебно заведение“. Със законопроекта като такова се определя дете, което е записано и се обучава в институция от системата на предучилищното и училищното образование на територията на страната или въз основа на закон или международен договор, по който Република България е страна. Това е необходимо за прецизна оценка на правата на семействата по ЗСПД, особено в случаите на дистанционно обучение извън страната. В практиката се наблюдават случаи, при които децата се обучават в учебни заведения, които не се намират на територията на Република България и провеждат дейността си от разстояние. В тези случаи не е възможно да се проследи учебната заетост на децата. Това обстоятелство е важно за извършване на преценка по отношение на правата на семействата по ЗСПД.

Предлага се и промяна в реда за оспорване на заповедите за отказ за отпускане на семейни помощи, като се предвижда обжалването да може да се извършва първо пред по-горестоящ административен орган – регионалните дирекции за социално подпомагане, а след това пред административен съд, съгласно Административнопроцесуалния кодекс. Това е важен елемент от законосъобразното и ефективно административно производство, като едновременно се осигурява възможност за вътрешен административен контрол и своевременно коригиране на допуснати грешки, без да се стига до съдебен спор.

Със законопроекта се предвижда и временно изплащане на всички семейни помощи само в парична форма за периода от 1 януари 2026 г. до 30 юни 2026 г. ЗСПД регламентира възможност част от семейните помощи да се изплащат в натура под формата на ваучери. Това се отнася за еднократните помощи за ученици в първи, втори, трети, четвърти и осми клас, месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година и месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст. Временната регламентация произтича от необходимостта от разработване и отпечатване на нови образци на ваучери във връзка с въвеждането на еврото от 1 януари 2026 г.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ